

NOTAT

Orientering om ILO's 112. arbejdskonference 2024

3. september 2024

J.nr. 2024 - 989

CAJ

FN's Internationale Arbejdsorganisation, ILO, afholdt i år sin 112. arbejdskonference i Genève. Dette notat gengiver konferencens vigtigste resultater og temaer.¹

Første drøftelse om beskyttelse mod biologiske agenser

På årets konference afholdtes den første drøftelse om biologiske agenser med henblik på vedtagelse af en ILO-konvention og/eller henstilling.

Efter intensive forhandlinger, hvor især definitioner og område for det kommende instrument blev drøftet, vedtog komitéen et udkast til en resolution med titlen *Biologiske farer i arbejdsmiljøet*. Dette udkast skal drøftes på næste års konference med henblik på vedtagelse af en konvention suppleret med en henstilling.

EU har i den første drøftelse bestræbt sig på, at udkastet i så vidt omfang som muligt er dækket af allerede eksisterende EU-lovgivning på området.

Vedtagelse af resolution om det strategiske formål om grundlæggende arbejdstagerprincipper og -rettigheder på arbejde

Konferencen havde den tredje tilbagevendende diskussion om det strategiske formål om fundamentale principper og rettigheder på arbejdspladsen. ILO's fundamentale principper og rettigheder på arbejde er centrale for ILO's mandat, og indgår som en grundlæggende del af ILO's dagsorden om anstændigt arbejde for alle. Drøftelsen gjorde status siden sidste drøftelse af emnet i 2017 og resulterede i en resolution med en række anbefalinger til regeringer, arbejdsmarkedets parter og ILO. Særlige fokuspunkter er arbejdsmiljø, som i 2022 blev tilføjet som 5. rettighed, samt foreningsfrihed og øget ratifikation af ILO's 10 kernekonventioner.

Vedtagelse af resolution om anstændigt arbejde i omsørgsøkonomien

Konferencen konstaterede, at omsorg er central for menneskelig, social, økonomisk og miljømæssigt velvære og bæredygtig udvikling, og at lønnet og ulønnet omsorgsarbejde er afgørende for alt andet arbejde. Samtidigt blev der på konferencen opnået enighed om, at en velfungerende og robust omsørgsøkonomi bidrager til en sundere nuværende og fremtidig arbejdsstyrke, skaber job, understøtter virksomheder og øger produktiviteten.

¹ Detaljerede oplysninger, herunder referater mv., kan findes på ILO's hjemmeside: <https://www.ilo.org/meetings-and-events/international-labour-conference/112th-session-international-labour-conference>

Selvom der ikke blev vedtaget en definition af omsorgsøkonomi blev der opnået enighed om en fælles forståelse heraf, bl.a. at omsorgsøkonomien omfatter lønnet og ulønnet plejearbejde, direkte og indirekte pleje, forsørgelse i og uden for husstanden samt de personer, der yder og modtager omsorg.

Resolutionen henviser til Erklæringen om de grundlæggende rettigheder og principper i arbejdet samt relevante ILO-konventioner. Resolutionen indeholder også en række retningslinjer til regeringer, arbejdsgiverorganisationer og arbejdstagerorganisationer samt til ILO-sekretariatet.

Topmøde om global koalition for social retfærdighed

En hel dag på konferencen var reserveret til topmøde om og lancering af generaldirektør Gilbert Hougbo's initiativ "Global Coalition for Social Justice". Generaldirektørens flagskibsprojekt er baseret på ILO's mandat om social retfærdighed og har til formål at etablere et samarbejde herom med andre internationale organisationer og lande. Koalitionen har indtil videre mere end 290 partnere, der bl.a. tæller regeringer, arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer, internationale organisationer og EU-Kommissionen. Danmark blev medlem d. 6. juni, hvor beskæftigelsesministeren under et møde med generaldirektør Hougbo overrakte beskeden.

Emner til drøftelse var; (i) hvordan man opbygger modstandsdygtige samfund, (ii) hvordan man forbedrer sammenhængen mellem økonomisk og social politik, og (iii) hvordan man fostrer social dialog for at opnå fælles velstand. Nepals præsident Ramchandra Paudel holdt en tale om klimaretfærdighed, og hvordan samfund kan opbygge modstandsdygtighed. Brasiliens præsident Lula da Silva, der er co-facilitator af initiativet, holdt afslutningsvist en brandtale, hvori han understregede behovet for en global koalition, der skal arbejde for social retfærdighed, anstændigt arbejde og udryddelsen af fattigdom, og ILO's vigtige rolle heri. Derudover deltog nationale ministre, ledere fra forskellige FN-organisationer og repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter i forskellige paneler og diskussioner.

Fire konventioner ophæves

Konferencen besluttede, at følgende konventioner, som er vurderet som forældede, skulle ophæves: (i) Underjordisk arbejde (kvinder), 1935 (nr. 45), (ii) Sikkerhedsforskrifter inden for byggeindustrien, 1937 (nr. 62), (iii) Statistik over løn og arbejdstid i de vigtigste mine- og fabriksindustrier (herunder bygning og konstruktion) og i landbruget, 1938 (nr. 63), og (iv) Arbejdstilsyn (ikke-metropolitisk område), 1947 (nr. 85).

Applikationskomitéen om overholdelse og gennemførelse af konventioner og henstillinger

ILO's overvågningssystem påser, at medlemslandene overholder de konventioner, som de har ratificeret. Arbejdskonferencens Applikationskomité er en vigtig del af ILO's overvågningssystem. Komitéen mødes årligt for at påse medlemslandenes gennemførelse og overholdelse af ILO's konventioner.

Arbejdet i komitéen blev indledt med en temadiskussion om arbejdsmarkedsadministration i en foranderlig verden. Diskussionen tog udgangspunkt i Ekspertkomitéens særlige temarapport, der i år satte fokus på ILO's standarder om arbejdsmarkedsadministration.

De individuelle sager mod medlemslande blev herefter behandlet. Sagerne er udvalgt af arbejdsmarkedets parter, som ved udvælgelsen tager udgangspunkt i sagernes alvor og den geografiske fordeling. I alle udvalgte sager blev der udtalt kritik.

I 2024 blev 24 individuelle landesager behandlet i Komitéen. 18 af de i alt 24 individuelle sager omhandlede ILO's konventioner om fundamentale rettigheder. Cambodia, Nicaragua, Phillippinerne, Tunesien, Sint Maarten, El Salvador, Eswatini, Japan og Ecuador fik, i varierende grad, kritik for overtrædelse af ILO-konvention nr. 87 (om retten til foreningsfrihed og retten til at organisere sig). Desuden fik Tyrkiet og Algeriet kritik for at overtræde konvention nr. 98 (om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger). Guinea og Turkmenistan fik kritik for overtrædelse af konvention nr. 105 (om afskaffelse af tvangsarbejde). Laos fik kritik for at overtræde konvention nr. 111 (om diskrimination i beskæftigelse og erhverv). Uganda og Gambia fik kritik for overtrædelse af konvention nr. 138 (om mindstealder for adgang til beskæftigelse). Endelig fik Georgien og Mexico kritik for at overtræde konvention nr. 100 (om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi).

Af de resterende 6 sager, fik Australien kritik for overtrædelse af konvention nr. 122 (om beskæftigelsespolitik). Spanien fik kritik for overtrædelse af konvention nr. 144 (om tresidede forhandlinger til fremme af gennemførelsen af internationale arbejdsstandarder). Paraguay og Kasakhstan fik kritik for overtrædelse af konvention nr. 81 (om arbejdstilsyn), og Kasakhstan fik desuden kritik for at overtræde konvention nr. 129 (om arbejdstilsyn i landbruget). Colombia fik kritik for overtrædelse af konvention nr. 159 (om erhvervmæssig revalidering og beskæftigelse af handicappede). Endelig fik Peru kritik for overtrædelse af konvention nr. 169 (vedrørende indfødte folk og stammefolk i selvstændige stater).

Foranstaltninger over for Belarus' regering om at efterleve henstillingerne fra Undersøgelseskommissionen (artikel 33 i ILO-statutten)

På baggrund af grove overtrædelser af arbejdstagerrettigheder, særligt i forhold til fagforeningsledere (fængslinger, overgreb mv.) og manglende gennemførelse af ILO's Undersøgelseskommissions tidligere anbefalinger til regeringen, som siden 2004 er blevet ignoreret, besluttede styrelsesrådet i marts 2023, at overtrædelserne i Belarus skulle drøftes på den 112. arbejdskonference.

Der blev på arbejdskonferencen vedtaget en resolution vedrørende foranstaltningerne anbefalet af ILO's styrelsesråd under artikel 33 i ILO-statutten. Det blev desuden besluttet, at der ved fremtidige sessioner skal afholdes et særligt møde (special sitting) med det formål at diskutere Belarus' overholdelse af de grundlæggende konventioner og efterlevelse af Undersøgelseskommissionens anbefalinger.

Ved den 112. arbejdskonference blev det første særlige møde om Belarus afholdt. Her blev regeringen blandt andet opfordret til at acceptere en international humanitær mission, som skal sikre, at uafhængige læger kan besøge fængslede fagforeningsledere. Derudover blev Belarus opfordret til en ILO-trepartsmission, som skal vurdere situationen i Belarus og besøge fængslede fagforeningsledere.